C/2024/3526

3.6.2024

# Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noorsootööpoliitika kohta võimestavas Euroopas

(C/2024/3526)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

TULETADES MEELDE

1. Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 2 sätestatud Euroopa Liidu väärtusi ([1]);

2. et Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 165 lõike 2 ja artikli 166 lõike 2 eesmärk on toetada kvaliteetse noorsootöö arendamist liidus kooskõlastatud meetmete abil;

3. põhiõiguste harta artikleid 21, 23 ja 24 ning ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklit 31 ([2]);

TULETADES MEELDE POLIITILIST KONTEKSTI, MIS ON ESITATUD I LISAS, EELKÕIGE SEDA, ET

4. kuigi noorsootöö toimub Euroopas eri vormides ning on seotud erinevate arusaamade, traditsioonide, sidusrühmade ja tavadega, on Euroopa Liit teinud tööd selle nimel, et töötada välja süstemaatiline ja kestlik noorsootöö arendamist käsitlev lähenemisviis, et luua võimalusi ja optimaalseid tingimusi noorte kui üksikisikute, rühmade ja põlvkondade arenguks ning samal ajal aktiivseid ja hoolsaid meetmeid tõrjutuse, ebakindluse ja puuduse kõrvaldamiseks ([3]);

5. Euroopa Liidu noortestrateegias 2019–2027 tunnistatakse, et noorsootööl on oluline roll noorte võimestamisel ([4]). Seda täiendab Euroopa noorsootöö tegevuskava 2020, mis loob strateegilise raamistiku noorsootöö kvaliteedi tugevdamiseks ja arendamiseks ning noorsootöö tunnustamiseks. Kvaliteetse noorsootöö arendamise toetamine, eelkõige kohalikul tasandil, on Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide üks prioriteete;

6. Euroopa Liidu lapse õiguste strateegias tunnustatakse laste osalemisõigust ja õigust mängida;

7. võitlus sotsiaalse tõrjutuse vastu on üks Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide võetud keskseid kohustusi. Sotsiaalne tõrjutus kahjustab kodanike heaolu ja vähendab nende eneseväljenduse ja ühiskonnaelus osalemise võimet;

TUNNUSTADES

8. Euroopa Liidu ühiseid jõupingutusi, mida on tehtud programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaudu, et tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust, ([5]) edendada noorte aktiivset osalemist ja kaasamist, edendada mitteformaalset ja informaalset õpet ning aidata parandada noorte tegevuste tugisüsteemide kvaliteeti ja kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust noortevaldkonnas Euroopa Liidus;

9. Euroopa Liidu panust kvaliteetse noorsootöö arendamisse ELi noorteprogrammide kaudu, eelkõige noorsootöötajate liikuvuse ja koostööpartnerluste kaudu, mis toetavad ka tavade, pedagoogika ja vahendite strateegilist arendamist, samuti muu hulgas Euroopa noorsootöö tegevuskava ning riiklike agentuuride strateegiliste koostööpartnerluste (SNAC) „Europe Goes Local“ ja „Democracy Reloading“ ning SALTO ressursikeskuste töö kaudu;

([1]) „Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.“

([2]) Eelkõige lapse õiguste konventsiooni artiklis 31 sätestatud õigust mängule ja meelelahutuslikule tegevusele ning osalisriikide seonduvat kohustust seda õigust austada ja arendada ning soodustada vastavate võrdsete võimaluste pakkumist meelelahutus- ja jõudeajategevuseks.

([3]) Ülevaate saamiseks olemasolevatest poliitikavahenditest, mis on aidanud kaasa selle süstemaatilise ja kestliku lähenemisviisi väljatöötamisele, vt käesoleva resolutsiooni lisas väljaannet Schild, H., „Mapping Existing European Youth Policy Strategies on Youth Work“, mis avaldati Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Belgia egiidi all noortevaldkonnas (2024).

([4]) Lisaks kajastavad Euroopa noorte 11 eesmärki noorte eurooplaste seisukohti noorsootöö kohta, mis on käesoleva resolutsiooni seisukohast olulised.

([5]) Määruse (EL) 2021/817 põhjendus 1.

10. esimest, teist ja kolmandat Euroopa noorsootööalast kokkutulekut ja nende lõppdeklaratsioone, jõupingutusi kvaliteetse noorsootöö arendamise ja rakendamise tugevdamiseks Euroopa noorsootöö tegevuskava raames Bonni protsessi ([6]) kaudu ning Euroopa Nõukogus seoses noorsootööga tehtud töö vastastikust täiendavust, nagu on rõhutatud ELi noortestrateegias 2019–2027;

MÄRKIDES

11. noorte ideid ja arvamusi vahendite kohta, millega tugevdada noorsootöötajate pädevust töötada vähemate võimalustega noortega, nagu väljendati 2.–5. märtsil 2024 Belgias Gentis toimunud ELi noortekonverentsil: noored rõhutasid, kui oluline on edendada professionaalset noorsootööd, tunnustada noorsootööd ja informaalset õpet ning edendada kaasavat ruumi. Nende arvates on seda võimalik saavutada struktuursete investeeringute ja noorsootöötajate koolitamisega, samuti suutlikkuse suurendamise ja pideva dialoogi tagamisega noorsootöötajate ja sidusrühmade, näiteks mitteformaalse ja informaalse õppe andjate vahel. Lisaks rõhutasid noored, et parem juurdepääs rahastamisvõimalustele kohalikul tasandil, noortekeskne kaasav eelarvestamine, vahendite eraldamine liikuva noorsootöö jaoks ja vabatahtliku noorsootöö ametlik tunnustamine on olulised sammud, et kaitsta vähemate võimalustega noorte õigusi ning parandada teadlikkust ja pädevusi, mis on vajalikud noortele kaasava ja turvalise ruumi loomiseks;

12. 20.–23. veebruaril 2024 Brüsselis toimunud kohaliku noorsootöö ja demokraatia teemalise Euroopa konverentsi tulemusi ning selle soovitusi meetmete võtmiseks, mis on esitatud käesoleva resolutsiooni IV lisas. Konverentsil väljendati seisukohta, et investeerides tugevasse ja pikaajalisse kohalikku noorsootööpoliitikasse, mis põhineb tihedal dialoogil ja osalusel, loovad kohalikud omavalitsused konkreetsed tingimused kohaliku noorsootöö optimaalseks arendamiseks. Seepärast vajavad omavalitsused raamistikku, mis annaks kontuurid ja inspiratsiooni, et luua kohandatud tugevad kohalikud tugisüsteemid. Liikmesriigid peaksid investeerima selle raamistiku kujundamisse koos kohalike osalejatega üleeuroopalises võrgustikus. Lisaks rõhutati, et on tungiv vajadus säilitada investeeringud tulemuslikumatesse ja tõhusamatesse tavadesse, mis on seotud kaasamise, võrdõiguslikkuse, osalemise, demokraatia ja mitmekesisusega. Kohalik noorsootöö ja kohalik noorsootööpoliitika pakuvad ainulaadset keskkonda, et kujundada kõik need inimväärtused konkreetseteks praktilisteks tegevusteks;

PIDADES TERVITATAVAKS

13. neljandat Euroopa noorsootööalast kokkutulekut, mis toimub kavakohaselt Maltal 2025. aasta mais ja juunis ning mida toetatakse rahaliselt programmist „Erasmus+“ (noored);

RÕHUTADES, ET

14. noored ei ole homogeenne rühm ning neil on seega erinevad identiteedid ja vajadused, ressursid, taust, elutingimused ja huvid. Noorte anded, tugevus, loovus, kaasatus ja pühendumus aitavad kaasa jõuka ja demokraatliku ühiskonna tagamisele. Nad on üks ühiskonna tugevusi, samuti on nad üksikisiku õiguste omajad ning solidaarsuse ja muutuste elluviijad. Paljud noored on näidanud üles suurt vastupanuvõimet ja jätkavad tegutsemist neile oluliste küsimuste nimel, aidates seeläbi kaasa positiivsetele muutustele ühiskonnas ([7]). Neid tuleks selles rollis tunnustada, aidata, toetada ja võimestada;

15. noored kogu Euroopa Liidus seisavad silmitsi muutuva ja keerulise ühiskonnaga, mida mõjutavad mitmesugused enneolematud arengud ja probleemid: ülemaailmne kliimakriis, COVID-19 pandeemia, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, konflikt Lähis-Idas ja konfliktid mujal maailmas. Need asjaolud ja nähtused mõjutavad laste ja noorte vaimset tervist ja heaolu ning on viimastel aastatel Euroopa ühiskonda tugevalt ja püsivalt mõjutanud;

16. eespool nimetatud probleemidest tulenev inflatsioon ja elukalliduse tõus avaldavad tugevat mõju laste ja noorte elutingimustele, mis omakorda võib põhjustada nende vaesust ja pärssida vabatahtlikku osalemist noorsootöös ning raskendada sellele juurdepääsu. Kuna desinformatsioon, polariseerumine ja vähenenud usaldus poliitika vastu mõjutavad nii laste kui ka noorte häält ja nende Euroopa kodanikuaktiivsust, on vaja demokraatiat taaselustada, eelkõige kaitstes ja luues kodanikuühiskonna tegutsemisruumi. Lisaks võivad muude tegurite hulgas mitmesugused rändenähtused aidata kaasa suuremale mitmekesisusele Euroopa ühiskondades. Need arengud kujundavad ühiskondlikku maastikku, mis paljastab või rõhutab ebavõrdsust veelgi, ning mõjutavad noorte arusaamu, kaasatust ja positsiooni ühiskonnas;

([6]) Bonni protsess on protsess, mida nimetatakse Euroopa noorsootöö tegevuskavas selle tegevuskava rakendamise protsessiks.

([7]) Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (2018/C 456/01); nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelduste punkt 17, milles käsitletakse kestliku Euroopa sotsiaalset mõõdet noorte jaoks (2023/C 185/06).

17. toimudes kultuuri, meelelahutuse ja vaba aja, hariduse ja õppimise ning sotsiaaltöö kokkupuutepunktis, ([8]) aitab noorsootöö kaasa noorte toetamisele ning võimestamisele. See aitab neil orienteeruda autonoomsusele ja määratleda oma positsiooni arenevas keskkonnas, pakkudes neile võimalusi probleemide üle järele mõelda ja teha enda jaoks kõige sobivamaid valikuid. Lisaks on noorsootöötegevustes osalemine osutunud kasulikuks noorte vaimsele tervisele ja heaolule: nad tunnevad, et on üksteisega seotud, ning arendavad meie ühiskonna peamiste probleemide lahendamisel ühtekuuluvustunnet, solidaarsust ja ühtsustunnet ([9]). Noorsootöö ei aita seega mitte ainult noortel arendada suutlikkust tulla toime praeguste väljakutsetega, vaid pakub neile ka õppimisvõimalusi ja -protsesse, mis aitavad neil muutuda vastupidavamaks ja paremini ettevalmistatuks, et tulla toime uute ja muutuvate oludega ([10]);

OLLES TEADLIK, ET

18. võimestav Euroopa vajab iseseisvaid, teadlikke ja kaasatud noori kodanikke, kes usuvad avatud, demokraatlikku ja rahumeelsesse ühiskonda, mis põhineb solidaarsusel ning inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamisel. Noorsootöö võib toetada noorte rolli õiglaste, avatud ja rahumeelsete ühiskondade pühendunult ja entusiasmiga ülesehitamisel. Tänu oma olemusele ja ennetavale tugevusele ning muutuvate oludega kohanemise võimele võib noorsootöö võimaldada vastata ühiskondlikele probleemidele ning sellele antakse mõnikord parandav roll. Noorsootöö kogu oma mitmekesisuses ja asjakohase toe abil võib pakkuda noortele konkreetset, turvalist, emantsipeerivat ja ainulaadset keskkonda, milles nad saaksid osaleda ja suhelda;

19. noorsootöötegevustes osalemise takistused püsivad ja on viimastel aastatel veelgi süvenenud. Lisaks mõjutavad ühiskondlik surve ja elutingimuste muutused noorte kaasamist, koormavad vabatahtlikega tehtavat noorsootööd ning toovad kaasa noorte vabatahtliku tegevuse uute vormide tekkimise ja/või tekitavad vajaduse selliste uute vormide järele;

20. noorsootöö lahutamatu osa on vajalike eeltingimuste ja võimaluste loomine, et noored saaksid noorsootöös avastada, eksperimenteerida ja koosolemist nautida, eelkõige kogemusõppe, sealhulgas mängimise ning muude mitteformaalse ja informaalse õppe tegevuste kaudu. Sellega seoses on avalik ruum korraldatud eri rühmade jaoks, kes seda erinevatel eesmärkidel kasutavad ja jagavad. Lisaks kalduvad vähemate võimalustega noored olema avaliku ruumiga erinevas suhtes ja sellest sõltuma, ([11]) mistõttu tuleb avaliku ruumi korraldus uuesti läbi vaadata. See nõuab täiendavat arutelu avaliku ruumi kujundamise üle, sealhulgas selle üle, kuidas võtta arvesse eri rühmade vajadusi ja harjumusi, et luua noorsootööks vajalikud eeltingimused ja võimalused;

21. selleks, et noorsootööd paremini hinnataks ja tunnustataks, tuleb selle ühiskondlik mõju – sealhulgas kohalikul tasandil – muuta nähtavamaks ja käegakatsutavamaks. Noorsootöö tunnustamine ühiskonnas ([12]) on Euroopas endiselt oluline väljakutse ja on üks Euroopa noorsootöö tegevuskava eesmärke. Lisaks tuleb veelgi rõhutada noorsootöö käigus omandatud või arendatud oskuste ja pädevuste tunnustamist;

22. edu saavutamiseks tuleb noorsootöö seada prioriteediks kõigil tasanditel, kohalikust kuni piirkondliku ja riikliku ning Euroopa ja rahvusvahelise tasandini. Kvaliteetse noorsootöö arendamist on pühendunud ja kestliku lähenemisviisi raames võimalik saavutada sihipäraste poliitika- ja toetusmeetmetega kõigil tasanditel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning noorteorganisatsioonid on noorte igapäevaelule kõige lähemal ning neil on oluline roll kvaliteetse noorsootöö arendamise toetamisel;

([8]) Williamson H., Coussée F., „Chapter 14 – Reflective trialogue: conclusions from the history project – 12 trilemmas for youth work“, The history of youth work in Europe, volume 7, (Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noortevaldkonna partnerlus, 2019), lk 193–208.

([9]) Nagu on märgitud nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate järeldustes Euroopa Liidu noorte vaimset tervist käsitleva kõikehõlmava lähenemisviisi kohta (C/2023/1337): „Noorte heaolu edendamisel ja vaimse tervise probleemide ennetamisel on eriti oluline roll noorsootööl“.

([10]) Vt selle kohta käesoleva resolutsiooni lisas väljaannet Williamson, H., „Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe“ (oktoober 2023), mis avaldati Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Belgia egiidi all noortevaldkonnas (2024).

([11]) M. Moris & M. Loopmans (2019) „De-marginalizing youngsters in public space: critical youth workers and local municipalities in the struggle over public space in Belgium“, Journal of Youth Studies, 22:5, lk 694–710.

([12]) Tõlgendatuna kooskõlas kolmanda Euroopa noorsootööalase kokkutuleku lõppdeklaratsiooniga „Signposts for the Future“ („Tuleviku teetähised“), Bonn, 10. detsember 2020, lk 12–14.

SEAVAD SELLEGA SEOSES EESMÄRGIKS TEGELEDA NOORSOOTÖÖ ROLLIGA VÕIMESTAVAS EUROOPAS, TEHES SELLEKS JÄRGMIST:

23. tuginedes rohkem olemasolevatele poliitikameetmetele, kehtestades parameetrid, mis võimaldavad noorsootööl end kujundada ja kohaneda, et toetada noori nende püüdlustes saavutada autonoomia uutes oludes. See tuleb saavutada tegevusvõimekuse, osalemise ja kaasamise kaudu ning optimaalse heaolu, poliitilise ja kodanikuaktiivsuse ning enesemääramistunde kontekstis;

24. toetades kvaliteetse noorsootöö ([13]) ja noorsootööpoliitika arendamist kõigil tasanditel, pöörates piisavat tähelepanu kohalikule tasandile, mis on noortele kõige lähemal;

25. võimaldades soodsate keskkondade loomist, ([14]) eelkõige luues neid keskkondi koos noorsootöötajate ja noortega, et tagada noorsootöötegevuste korraldamine avalikes kohtades noorte vajadustele kõige paremini vastaval viisil;

26. tagades kõigile noortele võrdse juurdepääsu noorsootööle, sealhulgas noorsootööga seotud teavitustegevuse kaudu, näiteks toetades noorsootöö ja sotsiaaltöö vahelisi võrgustikke, samuti muude valdkondade asjaomaseid sidusrühmi, kes töötavad vähemate võimalustega noortega, ja neid esindavaid organisatsioone, kui see on asjakohane;

27. pakkudes noorsootöötajatele haridust, koolitust ja õppimisvõimalusi, pädevusi (sh teadmised, oskused, väärtused, hoiakud ja kriitiline mõtlemine) ning vahendeid, mida on vaja noorte mõjuvõimu, otsustus- ja tegutsemissuutlikkuse toetamiseks muutuvas reaalsuses;

28. hõlbustades ja toetades uusi, nii füüsilisi kui ka veebipõhiseid vabatahtliku tegevuse ja kodanikuaktiivsuse vorme;

29. edendades noorsootöö ühiskondlikku väärtustamist ja tunnustamist ([15]) Euroopa muutuvas ühiskonnas;

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE JA EUROOPA KOMISJONI ÜLES TEGEMA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET JÄRGIDES NENDE VASTAVATES PÄDEVUSVALDKONDADES JA ASJAKOHASTEL TASANDITEL JÄRGMIST:

30. töötama lisaks laiemale noortepoliitikale vajaduse korral välja tervikliku noorsootööpoliitika või toetama seda veelgi, hõlmates raamistikke ning kestlikke toetus- ja rahastamismehhanisme kvaliteetse noorsootöö arendamiseks, võttes arvesse noorsootöö praegust tegelikku olukorda ja osalejaid ning uusi, eksperimentaalsemaid ja uuenduslikumaid noorsootöö tavasid. Nimetatud noorsootööpoliitika peaks tuginema olemasolevatele noorsootööga seotud poliitilistele algatustele, olema tõenditel ja teadmistel põhinev ning seda tuleks edasi arendada tihedas koostöös noorsootöö praktikakogukonnaga;

31. toetama kvaliteetse noorsootöö arendamist, rakendamist, hindamist ja edendamist kõigil tasanditel, pöörates piisavat tähelepanu kohalikule tasandile, ning jätkama kvaliteetse noorsootöö arendamise, rakendamise ja hindamise tugevdamist, eelkõige Euroopa noorsootöö tegevuskava raames, kui see on asjakohane;

32. kasutama intersektsionaalsust, et tuvastada ja mõista takistusi ja probleeme, millega noored, eelkõige vähemate võimalustega noored, puutuvad kokku noorsootööle juurdepääsu kontekstis, ning võtma meetmeid nende takistuste ületamiseks. Poliitikameetmed ja tegevused peaksid olema nii ennetavad kui ka reageerivad, et need võimaldaks tegeleda noorte erinevate identiteetide, takistuste ja probleemidega;

33. hõlbustama ja stimuleerima noortesõbralikku teabe jagamist kvaliteetse noorsootöö kohta ja noorte võrdset juurdepääsu sellele. Lisaks tuleb noorsootöötegevuste kaudu tagada, et noortel on võrdne juurdepääs kvaliteetsele teabele oma õiguste, kohustuste ja võimaluste kohta ning nad saavad sellest kasu;

34. soodustama ning toetama uusi ja uuenduslikke, nii füüsilisi kui ka virtuaalseid vabatahtliku tegevuse ja kodanikuaktiivsuse vorme ning pakkuma nende uute noorsootöö vormide jaoks ressursse, ruumi ja muus vormis toetust;

35. tegema täiendavaid jõupingutusi, et hõlbustada, luua, koosluua ja võimaluse korral ühiselt hallata soodsaid keskkondi, mis on vajalikud, et tagada noorsootöötegevuste korraldamine avalikus ruumis kasusaajatele kõige sobivamal viisil, eelkõige

([13]) Nagu on kirjeldatud käesoleva resolutsiooni lisas „Kirjeldused“.
([14]) Nagu on kirjeldatud käesoleva resolutsiooni lisas „Kirjeldused“.
([15]) Nagu on kirjeldatud käesoleva resolutsiooni lisas „Kirjeldused“.

a) kaasates noori avaliku ruumi korraldamisse, kasutades seega avaliku ruumi korraldamisel kaasavat noorte perspektiivi, et võimaldada noorsootöös soodsa keskkonna loomist ning kodanikuühiskonna tegutsemisruumi loomist ja kaitsmist;

b) luues või toetades jätkuvalt selliseid noorte jaoks mõeldud nii füüsilisi kui ka virtuaalseid juurdepääsetavaid assotsiatiivseid ruume, kus noorsootöötegevused saavad vilja kanda ja neid saab edendada;

c) elavdades noorsootöös kogemusõpet, sealhulgas mängulise ühistegevuse kaudu („la vie associative“ ([16])). Seda saab teha kasuliku mängulisuse kultuuri loomisega, et tunnustada ja rõhutada kogemusõpet, sealhulgas mängu kui mitteformaalse või informaalse õppe vahendit, mis aitab suurendada noorte usaldust sotsiaalse ruumi vastu ning arendada nende loovust ja sotsiaalseid pädevusi. See omakorda aitab kaasa elukestvale ja elu kõiki aspekte hõlmavale õppele ning suutlikkusele orienteeruda erinevates sotsiaalsetes kontekstides;

d) luues osaluskultuuri, kasutades selleks meetodeid, mis on kohandatud asjakohastele teemadele, kaasatud noorterühmadele ja osalemise kontekstile;

36. töötama alt-üles-perspektiivi suunas, võimaldades võtta kohaliku noorsootöö korraldamisega seotud kohalikke teadmisi, kogemusi ja tavasid arvesse Euroopa tasandil. Seda on võimalik saavutada, pakkudes asjakohastel juhtudel omavalitsustele ja teistele kohaliku või piirkondliku tasandi valitsusüksustele teabevahetuseks ressursse, kanaleid ja platvorme, mis võimaldavad neil kogeda Euroopa identiteeti, teha koostööd ja rikastada kohalikku tasandit Euroopa mõõtmega, näiteks olemasolevate ELi programmide raames või tugevdades mitmetasandilist valitsemist;

37. suurendama jõupingutusi, et luua noorsootöötajatele kogu Euroopas võrdsed tingimused, eesmärgiga kohandada noorsootöötajate haridust ja koolitust kogu Euroopa Liidus, et luua profiilid ja vajaduse korral pädevused, mis hõlmavad kvaliteetse noorsootöö tagamiseks vajalikke teadmisi, hoiakuid, oskusi, väärtusi ja kriitilist mõistmist. Selline ühine arusaam on võimalik saavutada heade tavade vahetamisega kogu Euroopa Liidus ning selles tuleks arvesse võtta olemasolevaid pädevusraamistikke ja hindamisvahendeid, nagu Euroopa noorsootöö koolitusstrateegia, noorsootööd käsitlev veebipõhine vahend Youth Work Portfolio ning noortepass (Youth Pass);

38. edendama vabatahtlike ja tasustatud noorsootöötajate haridust ja koolitust, eelkõige edendades noorsootöötajate haridust ja koolitust, nutikat noorsootööd ja digitaalset noorsootööd käsitlevate nõukogu järelduste rakendamist. Lisaks edendama noorsootöö tunnustamist ja valideerimist, edendades noorsootöötajate haridust, koolitust, karjäärivõimalusi ja -väljavaateid, ning andma teavet olemasolevate koolitusvõimaluste kohta ja neid jagama;

39. tunnustama veelgi noorsootööd kui vahendit, mis aitab noori täiskasvanuikka jõudmisel ja iseseisvuse saavutamisel, tunnistades, et sellel on kasusaajatele olemuslik mõju, mis väärib suuremat nähtavust;

40. tõstma noorsootööd esile kaasamise liikumapaneva jõuna, stimuleerides, toetades, dokumenteerides ja tutvustades noorsootöös esinevat ja selles osalejate mitmekesisust, võttes arvesse, et noored ei ole homogeenne rühm ning neil on seega erinevad identiteedid ja vajadused, ressursid, taust, elutingimused ja huvid;

41. looma tingimused, mis võimaldavad kodanikuühiskonna organisatsioonidel kõigil asjakohastel tasanditel teha rohkem koostööd ELi tasandil, et juhtida noorsootööle rohkem tähelepanu ja parandada noorte võimalusi ning edendada noorsootöös kvaliteeti ja innovatsiooni kõigil tasanditel;

42. andma teavet asjaomaste SNAC-projektide kohta, neid koordineerima ja nende tulemusi kasutama ning asjakohasel juhul lisama need poliitikakavadesse;

([16]) Kontseptsiooni „la vie asssociative“ kohta vt Williamson, H., „Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe“ (oktoober 2023), lk 111 jj.

43. tegema või jätkama uuringuid ja koguma koos asjaomaste osalejatega disagregeeritud andmeid noorsootööst kasu saajate, noorsootöötajate, noorsootöö kestlikkuse, mõju ja kättesaadavuse kohta. Koostöös poliitikakujundajate, noorsootöötajate ning noorte- ja noorsootöö valdkonna teadlastega uurima võimalusi ja töötama välja vahendeid, et kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete uurimismeetodite abil mõõta kasusaajate jaoks nii sisemisi kui ka väliseid tulemusi ja neile avalduvat mõju. See võimaldab noorsootöötajatel oma tööd analüüsida ning tutvustada oma tegevuse tulemusi ja mõju;

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES, VÕTTES NÕUETEKOHASELT ARVESSE OMA RIIGI ERIPÄRA, TEGEMA ASJAKOHASTEL TASANDITEL JÄRGMIST:

44. toetama kohalikke omavalitsusi teabe andmisel noorsootööpoliitika, ressursside ja muudel tasanditel noorsootööpoliitikasse kaasamise kohta ning nende jaoks optimaalsete tingimuste loomisel;

45. tagama noorsootöö sõltumatuse ja lõimima noorsootöö teistesse asjakohastesse sektoritesse, tagades noorsootöö mitmekesisuse ja kvaliteedi, et toetada noori üleminekul täiskasvanuikka muutuval ajal;

46. hõlbustama igasuguse taustaga noortel avaliku ruumi ja elukeskkonna kujundamises osalemist või looma neile selleks soodsad tingimused;

47. kaaluma toetuse pakkumist noorsootöö ruumidele, näiteks pikaajalise ja stabiilse rahastamise kaudu, ning avaliku ruumi taristu jaoks, mis hõlmab nii sise- kui ka välirajatisi;

48. edendama kvaliteedimärgisega füüsiliste ja virtuaalsete ruumide loomist ja kasutamist noorsootöö jaoks ning koostööks asjakohaste institutsioonidega, nagu näiteks Euroopa Nõukogu ja selle kvaliteedimärgis noortekeskuste jaoks;

49. edendama kogemusõpet, sealhulgas mängu kui mitteformaalse ja informaalse õppe meetodit, mida tavapärase noorsootöö osana pakkuda kui vahendit, mille abil arendada noorsootööst kasu saajate eluks vajalikke oskusi;

50. investeerima rohkemate partnerluste loomisse noorsootöö ja muude sektorite vahel, et tugevdada noorsootöö praktikakogukonna toetava tegevuse alast suutlikkust ning suurendada noorsootöö tunnustamist selle panuse eest noorte ellu;

51. viima läbi, hõlbustama ja toetama pikaajalisi ja tõenduspõhiseid uuringuid noorsootöö mõju kohta noortele ja ühiskonnale;

52. toetama veelgi noorsootöö haldusasutusi noorsootööpoliitika ja -meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel;

53. hõlbustama lihtsaid haldusmenetlusi noorsootöö organisatsioonide jaoks ja seadma selle eesmärgiks;

54. hõlbustama ja stimuleerima innovatsiooni noorsootöö praktikakogukonnas;

KUTSUVAD EUROOPA KOMISJONI ÜLES KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA TEGEMA JÄRGMIST:

55. pöörama rohkem tähelepanu noorsootööpoliitika arendamisele ja julgustama liikmesriike lisama, kui see on asjakohane, selgesõnaliselt noorsootöö mõõtme oma riiklikku noortepoliitikasse ja riiklikesse noorteprogrammidesse, hõlbustades parimate tavade vahetamist ning noorsootöötajate, noorte ja noorsootöö organisatsioonide ning noortepoliitika kujundajate suutlikkuse suurendamist, eelkõige ELi noorteprogrammide kaudu;

56. edendama veelgi koostoimet ELi noortestrateegia, sealhulgas Euroopa noorte 11 eesmärgi, Euroopa noorsootöö tegevuskava ja ELi noorteprogrammide vahel;

57. uurima võimalust luua ELi noorteprogrammide raames sihtotstarbelised poliitikaeksperimentide meetmed, mis võimaldavad liikmesriikidel luua strateegilisi partnerlusi kvaliteetse noorsootöö arendamiseks;

58. asjakohaste algatuste, näiteks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames toetama või jätkuvalt toetama ja stimuleerima avaliku ruumi ümberkujundamist, tagamaks, et see on noorte- ja noorsootöösõbralik;

59. uurima võimalust luua tugev seos algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ja noorsootöö keskkondade vahel, integreerides algatusse noorte perspektiivi, ning kinnistada algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ ELi rahastamisvõimalustes, et tagada kestlikud lähenemisviisid soodsa keskkonna loomiseks;

60. rõhutama noorsootöö rolli rohe- ja digipöördes ning demograafiliste probleemide lahendamisel ning looma seoseid noorsootöö ja muude noortele huvi pakkuvate valdkondade vahel, nagu kliima, digiüleminek ja tööhõive;

61. ergutama teabevahetust ja koostööd ELi noortekoordinaatori ja Euroopa Komisjoni lapse õiguste alase tegevuse koordinaatori ning teiste asjaomaste Euroopa Komisjoni koordinaatorite vahel, et muuta noorsootöö nähtavamaks kõigis ELi poliitikavaldkondades;

62. koostöös ELi ja Euroopa Nõukogu noortepartnerlusega Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu ning muude Euroopa tasandi noorsootöö sidusrühmade, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel, kaaluma võimalikke viise, et hinnata võimalust võtta kasutusele noorsootöö Euroopa tunnustamismehhanism või valideerimissuunised, mis põhinevad süstemaatilistel ja struktureeritud järelmeetmetel koos enese- ja välishindamisega ning asjakohasel juhtimisstruktuuril ELi ja Euroopa Nõukogu noortepartnerluse raames;

63. tagama noorsootööalaste teadmiste järjepidevuse, jagades parimaid tavasid, eelkõige sihtotstarbeliste võrgustike või veebipõhiste vahendite kaudu, nagu näiteks Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noortevaldkonna partnerlus, Youth Wiki, Euroopa Noorteportaal, SALTO ressursikeskused, RAY võrgustik ja Euroopa noortepoliitika teadmuskeskus, või muude asjakohaste vahendite abil, ning tagama nende võrgustike ja vahendite nähtavuse;

64. integreerima tulevased noorsootööalased kokkutulekud struktuurselt ELi noorteprogrammidesse;

65. suurendama teadlikkust ELi noorteprogrammidest ja hõlbustama neile juurdepääsu, eelkõige juurdepääsetavate formaatide kaudu, mis suurendavad programmide atraktiivsust ning lihtsustavad kuluarvestust ja halduseeskirju;

66. tagama piisava ELi toetuse noorsootöötegevustele, eelkõige muutes ELi rahastamise, näiteks olemasolevate ELi noorteprogrammide, sealhulgas nende tingimuste ja protsessi kaudu, lihtsamaks, atraktiivsemaks ja hõlpsamini kättesaadavaks noorsootöö sidusrühmadele riiklikul, piirkondlikul ja eeskätt kohalikul tasandil, kasutades eelkõige mikromajanduslikku lähenemist ja võimaldades eksperimenteerimist; lisaks parandama teabe levitamist olemasolevate rahastamisvõimaluste kohta;

67. vajaduse korral tugevdama ELi ja Euroopa Nõukogu vahelist koostööd Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noortevaldkonna partnerluse kaudu, et veelgi toetada Euroopa noorsootöö tegevuskava rakendamist teadmiste ja tõendite kogumise ning koolitusvahendite arendamise abil. Selleks võib kasutada näiteks järgmisi vahendeid:

a) kaaluda partnerluse raames koordineeritud ja struktuurseid investeeringuid Bonni protsessi juhtimiseks ning tagada sünergia ja sidemed partnerluse ning teiste Bonni protsessile kaasa aitavate ja seda toetavate osalejate vahel;

b) investeerida kvaliteetse noorsootöö arendamisse, määrates kindlaks vajalikud kestlikud struktuurid ja ressursid, töötades vajaduse korral tõenditel põhineva lähenemisviisi kaudu välja ühise arusaama kvaliteetsest noorsootööst, luues erinevate sidusrühmade võrgustiku ja tagades nendevahelise sisuka koostöö, suurendades koostoimet ning aidates vastu võtta nii tasustatud kui ka vabatahtlike noorsootöötajate haridust ja koolitust käsitleva kooskõlastatud lähenemisviisi;

c) edendada tõhustatud koostööd, soodustades tihedamat suhtlust noorsootöötajate ja eri asjakohaste valdkondade spetsialistide vahel, suurendades seeläbi noorsootöötegevuste mitmekesisust ja edendades uuenduslikke tavasid;

d) rakendada toetusmeetmeid noorsootöö võimestamiseks ja tugevdamiseks, et toetada noori demokraatliku kaasatuse ja aktiivse osalemise kaudu;

e) kaasata koostöös koolitajate, haridustöötajate ja teadlastega aktiivselt noorsootöötajaid kvaliteetse noorsootöö arengu kujundamisse Euroopa noorsootöö tegevuskava raames;

f) uurida viise kogu Euroopas kvaliteetse noorsootöö arengu jälgimiseks noorsootöö kvaliteedi arengu indeksi loomise teel;

KUTSUVAD NOORSOOTÖÖ PRAKTIKAKOGUKONDA ÜLES

68. julgustama veelgi noori ühiskonnaelus osalema;

69. tagama noortesõbraliku teabe pakkumise ning noorte võrdse ja turvalise juurdepääsu noorsootöötegevustele ja nendes osalemise;

70. looma soodsa keskkonna kvaliteetse noorsootöö arendamiseks ja tunnustamiseks ning alustama dialoogi kõigi asjakohaste partneritega, et optimeerida noorte hüvanguks avalikku ruumi noorsootöötegevustele kohaseks;

71. suurendama teadlikkust sellest, kui oluline on pidevalt arendada noorsootöötajate ressursse ja pädevusi, ([17]) ning töötama välja mentorlus- ja koolitusprogramme noorsootöötajateks saada soovijatele ja noorsootöötajatele, kes juba selles valdkonnas tegutsevad;

72. suurendama noorsootöö organisatsioonide ja noorsootöötajate teadlikkust poliitikaga seotud küsimuste lahendamisele kaasa aitamise tähtsusest ning toetama nende selleks vajalike pädevuste omandamist;

73. edendama jõupingutusi, et võimaldada noorsootöötajatel investeerida innovatsiooni, ning rõhutama, et üks innovatsioonivõimalusi pakkuv valdkond on rahvusvaheline tegevus, näiteks programmis „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuses osalemine;

74. edendama noorsootöö tunnustamist ühiskondlikul tasandil ja püüdma kõrvaldada seda tunnustamist takistavad tõkked ning jätkama investeerimist partnerlustesse teiste asjakohaste poliitikavaldkondadega, nagu tervishoid ja heaolu, keskkond ja kliima, haridus ja koolitus, rahvusvaheline koostöö ja Euroopa väärtused, tööhõive ja kaasamine, samuti kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja sidusrühmadega, et tugevdada noorsootöö rolli ühiskondliku partnerina;

75. tugevdama ja arendama noorsootöö organisatsioonide võrgustikke, et edendada koostööd ja koordineerimist kvaliteetse noorsootöö arendamisel ning edendada tihedamat suhtlust ja koostööd teiste noorsootöö valdkonna osalejatega, eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, samuti rohkemat kooskõlastamist ja koostööd praktikakogukonnas, et luua tugev noorsootöö ökosüsteem;

76. investeerima rohkem Euroopa noorsootöö tegevuskava rakendamisse ja tulevastesse noorsootööalastesse kokkutulekutesse panustamisse, et edendada kvaliteetse noorsootöö arendamist kõigil tasanditel;

KUTSUVAD KÕIKI EUROOPA NOORTEVALDKONNA KOOSTÖÖMEETMETES ([18]) OSALEJAID ÜLES PÜÜDMA

77. luua sünergia, koostöö ja koordineerimise noorte ja noorsootöö valdkonnas tegutsevate kodanikuühiskonna organisatsioonidega.

---

([17]) Kooskõlas nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusega võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (2018/C 189/01).

([18]) „Tuginedes viimastel aastatel noortevaldkonnas tehtud koostöö kogemustele ja otsustele, on Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 eesmärk lahendada praegused ja tulevased väljakutsed, millega seisavad silmitsi noored kogu Euroopas. ELi noortestrateegias esitatakse eesmärkide, põhimõtete, prioriteetide, põhivaldkondade ja meetmete raamistik noortepoliitika alase koostöö tegemiseks kõigi asjaomaste huvirühmade jaoks, võttes nõuetekohaselt arvesse nende vastavaid pädevusi ja subsidiaarsuse põhimõtet. Asjaomased huvirühmad on muu hulgas ELi liikmesriigid, asjaomased Euroopa Liidu institutsioonid ja muud rahvusvahelised organisatsioonid, näiteks Euroopa Nõukogu, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, noorte osaluskogud, noorteorganisatsioonid, noortega töötavad organisatsioonid, noorsootöötajad, noorsoouurijad ja kodanikuühiskonna esindajad, samuti programmide „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpus ning nende jätkuprogrammide struktuurid.“ Resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (2018/C 456/01).

*I LISA*

**Poliitiline taust**

*Euroopa Liit*

— Nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused Euroopa Liidu noorte vaimset tervist käsitleva kõikehõlmava lähenemisviisi kohta (C/2023/1337).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused põlvkondadevahelise mõõtme edendamise kohta noortevaldkonnas dialoogi ja sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks (2022/C 495/03).

— Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi lapse õiguste strateegia“ (COM(2021) 142 final).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused, milles käsitletakse noorte sisukat osalemist hõlbustavate ja noortele mõeldud kodanikuühiskonna tegutsemisruumide kaitsmist ja loomist (2021/C 501 I/04).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused „Noorte võimaluste suurendamine maa- ja äärepoolsetes piirkondades“ (2020/C 193/03).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused digitaalse noorsootöö kohta (2019/C 414/02).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused noorsootöötajate hariduse ja koolituse kohta (2019/C 412/03).

— Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (2018/C 456/01).

— Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (2018/C 189/01).

— Nõukogu järeldused nutika noorsootöö kohta (2017/C 418/02).

— Nõukogu järeldused, milles käsitletakse noorsootöö rolli selliste noortele eluks vajalike oskuste arendamise toetamisel, mis hõlbustavad noorte edukat üleminekut täiskasvanuikka, kodanikuaktiivsusesse ja tööellu (2017/C 189/06).

— Nõukogu järeldused, milles käsitletakse kvaliteetse noorsootöö rolli noorte arengus, heaolus ja sotsiaalses kaasatuses (2013/C 168/03).

— Nõukogu soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta (2012/C 398/01).

— Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noorsootöö kohta (2010/C 327/01).

— Euroopa Komisjoni valge raamat „Euroopa noorsoopoliitika uus hoog“ (KOM(2001) 681 lõplik).

— Euroopa tuleviku konverents, aruanne konverentsi lõpptulemuste kohta (mai 2022).

*Euroopa Nõukogu*

— Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitus CM/Rec(2023)9 rahvusvähemuste noorte aktiivse poliitilise osalemise kohta.

— Euroopa Nõukogu ministrite komitee resolutsioon CM/Res(2020)2 Euroopa Nõukogu noortesektori strateegia 2030 kohta.

— Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress, noorsootöö: kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll (CG-FORUM(2021)01–02 final).

— Ministrite komitee soovitus CM/Rec(2017)4 liikmesriikidele noorsootöö kohta.

— Ministrite komitee soovitus CM/Rec(2010)8 liikmesriikidele noorteinfo kohta.

*Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noortevaldkonna partnerlus*

— „European youth work policy goals analysed: The role of the EU-CoE youth partnership in the interplay between the European Union and the Council of Europe“ (2021).

*II LISA*

**Kirjeldused**

*Kvaliteetne noorsootöö*

Noorsootöö on lai mõiste, mis hõlmab mitmesugust sotsiaalset, kultuuri-, haridus-, keskkonna-, spordi- ja poliitikaalast tegevust, mida noored teevad, mida tehakse koos noortega ja nende heaks, rühmas või individuaalselt. Seda võib pidada spetsiifiliseks ja ainulaadseks lähenemisviisiks pedagoogiliste ja haridussüsteemide laiemas spektris (haridus, heaolu, ennetus, õiglus, koolitus, tööalane konkurentsivõime jne), mida valitsused sageli toetavad või loovad. Noorsootööd teevad tasustatud ja vabatahtlikud noorsootöötajad ning see põhineb mitteformaalse ja informaalse õppe protsessidel, mis keskenduvad noortele ja vabatahtlikule osalemisele.

Noorsootöö hõlmab töötamist noortega ja kogukondadega, kus nad elavad, hõlbustades noorte aktiivset osalemist oma kogukonnas ja otsuste tegemises ning nende sellesse kaasamist. Noorsootöö peamine eesmärk on mängida olulist rolli noorte isiklikus ja sotsiaalses arengus, nende ühiskonnas osalemises ja üleminekutes, mida nad kogevad. Noorsootöö loob suhtlusvõimalustega keskkondi ja sildu, et toetada noori üleminekul täiskasvanuikka ja iseseisvusele ([1]). Need keskkonnad ja sillad võimaldavad kasutajatel leida ja kasutada konstruktiivseid võimalusi elus, mis aitab kaasa nende isiklikule ja sotsiaalsele arengule ning ühiskonnale laiemalt. Noorsootöö on osutunud konkreetseks ning kutsuvaks keskkonnaks aktiivse demokraatia ja kodanikuosaluse jaoks. Noorsootööl on seega väga oluline roll noorte vabatahtliku ja konstruktiivse kaasamise toetamisel. Sellega luuakse ka keskkond, mida iseloomustab kasulik mängulisus, mille kaudu noored saavad nautida koos olemist. Selline keskkond tugevdab noorte loovust ja sotsiaalseid pädevusi, eelkõige seoses demokraatliku kooseksisteerimise ja solidaarsusega. Euroopa noorsootöötegevused avavad võimalusi kogeda Euroopa mõõdet ja seega anda noortele pädevused, mida on vaja Euroopa kuuluvustunde arendamiseks ja ka globaliseerunud maailmas, edendades samal ajal rahvusvahelist mõistmist ja rahuloomet. Noorsootöötegevustel on seega kõigil tasanditel positiivne ühiskondlik mõju, need toetavad noorte füüsilist ja vaimset heaolu ning aitavad taaselustada demokraatiat ja tulla toime üleilmsete probleemidega.

Noorsootööd luuakse noorte jaoks, koos noortega ja nende poolt. Neid tuleb võimestada noorsootöö, projekti või ühenduse kaasomanikena ja kaaskavandajatena. Noorsootöötajad, nii tasustatud kui ka vabatahtlikud, tagavad nende keskkondade loomise ja toetavad vastastikust tegevust.

Noorsootöö eesmärk on olla avatud kõigi noorte jaoks, sealhulgas nende jaoks, kellel on vähem võimalusi, näiteks maapiirkondades, kaugetes, äärepoolsetes, vähem arenenud piirkondades ja äärepoolseimates piirkondades, ning nende jaoks, kelle täielik poliitiline ja sotsiaalne osalemine on individuaalsete või struktuursete ebasoodsate tingimuste või diskrimineerimise tõttu ohus. Noorsootöö eesmärk on olla sotsiaalse kaasatuse liikumapanev jõud. Noorsootööst saavad kasu noored ja asjakohastel juhtudel lapsed juba varasest east alates.

*Soodne keskkond*

Noorsootöö peaks saama kasu soodsast keskkonnast, mis on aktiivselt ja sotsiaalselt kaasav, loominguline ja turvaline, õppimist toetav, lõbus ja tõsine, mänguline ja planeeritud. Seda keskkonda peaks iseloomustama juurdepääsetavus, sealhulgas maapiirkondades, kaugetes, äärepoolsetes, vähem arenenud piirkondades ja äärepoolseimates piirkondades, samuti avatus ja paindlikkus, ning see peaks edendama ka kultuuride- ja põlvkondadevahelist dialoogi. See soodne keskkond põhineb piisavatel, tasakaalustatud ja mitmekesistel tugisüsteemidel, struktuuridel ja taristul, mis on loodud ja mida rakendatakse tihedas koostöös noorsootöö praktikakogukonnaga. Lisaks kujundatakse seda koos noorte ja noorsootöötajatega noorsootööst kasu saajate vajaduste rahuldamiseks, eelkõige andes noortele ja noorsootöötajatele sõnaõiguse avaliku ruumi kujundamises, ühises loomises, ühises haldamises ja selles tegutsemises.

([1]) Nagu teise Euroopa noorsootöö kokkutuleku deklaratsioonis järeldati.

*Ühiskondlik väärtustamine ja tunnustamine*

Ühiskondliku väärtustamise ja tunnustamisega rõhutatakse noorsootöö ühiskondlikku panust ja rolli, sealhulgas selle ennetavat mõju, rolli rohe- ja digipöördes, demokraatia edendamisel, praktiseerimisel ja seega taaselustamisel, demograafiliste probleemide lahendamisel, selle rolli kogukonna ülesehitamisel, normide ja väärtuste õpetamisel, noorte iseseisvusele ja üldisele heaolule kaasaaitamisel, konstruktiivsete ja lahendustest lähtuvate hoiakute edendamisel, noorte hääle võimendamisel, noorte tegelikule olukorrale ja vajadustele kohandatud noortepoliitika kujundamisel ning kaasatud kodanike kujundamisel ([2]). Selle väärtustamise ja tunnustamisega tunnistatakse ka seda, et noorsootöötegevustes osalemine edendab muu hulgas sotsiaalset kaasatust ning aitab luua kaasavat, sidusat ja rahumeelset ühiskonda ning tagab, et noorsootöötegevustes osalemise võimalused on kättesaadavad, juurdepääsetavad ja nähtavad.

**Mõisted**

*Noorsootöö praktikakogukond* ([3])

Noorsootöö valdkonnas tuleks noorsootöö praktikakogukonda käsitada kutseliste või mittekutseliste inimeste rühmana, kes jagavad probleemide lahendamisel, oma oskuste parandamisel ja üksteise kogemustest õppimisel samu huvisid. Noorsootöö praktikakogukond koosneb kõigi tasandite sidusrühmadest alates kohalikust kuni Euroopa tasandini, näiteks: – noorsootöötajad ja noortejuhid; – noorsootöö juhid; – projektiedendajad; – akrediteeritud ja sõltumatud noorsootöö organisatsioonid; – juhendajad; – teadlased; – noorsootöötajate koolitajad; – kohalikud kogukonnad ja omavalitsused; – programmidega „Erasmus + noored“ ja Euroopa solidaarsuskorpus tegelevad riigiasutused; – noorte esindusstruktuurid ja noored ning noorsoopoliitika kujundajad. Kõigil noorsootöös osalejatel on oma vastavates pädevusvaldkondades erinevad volitused, rollid ja võimed noorsootöö edasiarendamiseks.

*Mäng*

Käesoleva resolutsiooni tähenduses on kogemusõpe, sealhulgas mängimine, mitteformaalse õppimise vahend, mis aitab suurendada laste ja noorte usaldust sotsiaalse ruumi vastu ning arendada nende sotsiaalseid pädevusi. Mäng on laste ja noorte jaoks oluline tegevus, mis hõlmab füüsiliselt aktiivseid mänge ja võistlevaid mänge, samuti kujutlusvõimele tuginevat, uurimuslikku ja sotsiaalset käitumist, mis on hädavajalik laste ja noorte heaolu, tervise ning arengu jaoks. Erinevad mänguvormid, mida eelistavad eri vanuserühmad, sealhulgas oma identiteeti avastavad noored, on väga olulised täiskasvanuikka üleminekul ja ühtekuuluvustunde arenemisel ([4]).

---

([2]) 2010. aastal tehti kindlaks, et „noorsootöö [saab] anda ka ühiskondlikku lisaväärtust, kuna see võib: soodustada ühiskondlikku osalust ja vastutust, vabatahtlikku tegevust ja kodanikuaktiivsust; tugevdada kogukondlikke suhteid ja kodanikuühiskonda kõikidel tasanditel (näiteks põlvkondade- ja kultuuridevaheline dialoog); aidata kaasa noorte loovuse, kultuurilise ja sotsiaalse teadlikkuse, ettevõtlikkuse ja innovatsiooni arengule; anda võimalusi kõikide laste ja noorte sotsiaalseks kaasamiseks; jõuda erinevate paindlike ja kiirelt kohandatavate meetodite kaudu vähemate võimalustega noorteni. Seega täidab noorsootöö ühiskonnas erinevaid rolle ning võib anda panuse noortega seotud poliitikavaldkondadesse, näiteks elukestvasse õppesse, sotsiaalsesse kaasatusse ja tööhõivesse. Noorsootööl on sõltumata sellest, kas seda teevad vabatahtlikud või professionaalid, märkimisväärne sotsiaalmajanduslik potentsiaal, kuna sellega võib kaasneda uus majandustegevus, selle abil võib luua infrastruktuuri, majanduslikku kasu ja suurendada (noorte) tööhõivet. Tööturg võib saada kasu isiklikest ja professionaalsetest oskustest ja pädevustest, mis on omandatud noorsootöö kaudu nii osalejate kui ka noorsootöötajate ja noortejuhtide poolt. Selliseid oskusi ja pädevusi tuleb piisavalt väärtustada ja tõhusalt tunnustada.“ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noorsootöö kohta (2010/C 327/02).

([3]) Vt nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta, II lisa (2020/C 415/01).

([4]) ÜRO, Lapse Õiguste Komitee, üldine märkus nr 17 (2013) lapse õiguse kohta puhata, vaba aega veeta ja mängida, saada osa huvitegevusest, kultuurielust ja kunstist (artikkel 31).

*III LISA*

*Muud allikad*

— Schild, H., „Mapping Existing European Youth Policy Strategies on Youth Work“, Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Belgia egiidi all noortevaldkonnas avaldatud väljaanne (2024).

— Williamson, H., „Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe“ (oktoober 2023), Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Belgia egiidi all noortevaldkonnas avaldatud väljaanne (2024).

— Kolmas Euroopa noorsootööalane kokkutulek (Bonn, 2020) – lõppdeklaratsioon.

— M. Moris & M. Loopmans (2019) „De-marginalizing youngsters in public space: critical youth workers and local municipalities in the struggle over public space in Belgium“, Journal of Youth Studies, 22:5, lk 694–710.

— Teine Euroopa noorsootööalane kokkutulek (Brüssel, 2015) – lõppdeklaratsioon.

— Esimene Euroopa noorsootööalane kokkutulek (Gent, 7.–10. juuli 2010) – lõppdeklaratsioon.

*IV LISA*

Euroopa Liidu Nõukogu Belgia eesistumisperioodi ajal 20.–23. veebruaril 2024 Brüsselis toimunud kohaliku noorsootöö ja demokraatia teemalise Euroopa konverentsi lõppjäreldused, dr Guy Redig (pearaportöör):

1. Kohalik noorsootöö 1) pakub erakordset keskkonda demokraatia praktiseerimiseks ja annab inspiratsiooni ühiskonnas aktiivseks kaasamiseks, olles seadnud kindlalt eesmärgiks, et lapsed saaksid võimalikult kiiresti võimaluse osaleda, 2) selles väljendub kohaliku noorsootöö põhitunnus kohana, kus noored naudivad koos olemist, sest mängimine ja mängulisus on olulised paljude muude positiivsete mõjude kujunemise jaoks, nagu õppimine ja eri pädevuste tugevdamine, osalemine mitmesugustes demokraatlikes tavades ja võime võtta vastutus, ning 3) see loob seosed paljude muude pedagoogiliste sekkumisviisidega, nagu hariduslik, sotsiaalne ja kultuuriline töö.

2. Investeerides tugevasse ja pikaajalisse kohalikku noorsootööpoliitikasse, mis põhineb tihedal dialoogil ja osalusel, loovad kohalikud omavalitsused konkreetsed tingimused kohaliku noorsootöö optimaalseks arendamiseks. Seepärast vajavad omavalitsused raamistikku, mis annaks kontuurid ja inspiratsiooni, et luua kohandatud tugevad kohalikud tugisüsteemid. Liikmesriigid peaksid investeerima selle raamistiku kujundamisse koos kohalike osalejatega üleeuroopalises võrgustikus. See raamistik võib olla inspireeritud mõistest „ruumi loomine“, mida tuleb pikas perspektiivis ([1]) käsitada vaimse ([2]), füüsilise ([3]) ja poliitilise ruumina ([4]), ning see peaks hõlmama jõupingutusi nii vabatahtlike kui ka kutseliste noorsootöötajate pädevuste optimeerimiseks.

3. Euroopa Liit ja Euroopa Nõukogu, kes toetavad juba praegu aktiivselt ja stimuleerivalt kohalikku noorsootööd (noorsootööpoliitikat), saavad veelgi laiendada ja intensiivistada oma jõupingutusi, investeerides veelgi võrgustike loomisse, vahetades tavasid, stimuleerides uuringuid (muu hulgas oma noortevaldkonna partnerluse kaudu), ning seeläbi aidata kaasa kohaliku noorsootööpoliitika raamistiku ühisele alusele.

4. On tungiv vajadus jätkata investeerimist tulemuslikumatesse ja tõhusamatesse tavadesse, mis on seotud keerukate, kuid prioriteetsete eesmärkidega, nagu kaasamine, võrdsus, osalemine, demokraatia ja mitmekesisus. Kohalik noorsootöö ja kohalik noorsootööpoliitika pakuvad ainulaadset keskkonda, et kujundada kõik need inimväärtused konkreetseteks praktilisteks tegevusteks, muutes seeläbi loosungid headeks tavadeks.

---

([1]) Ajaline ruum: nende tunnustamise ja toetamise meetmete elluviimine pikaajalises perspektiivis.

([2]) Vaimne ruum: kohaliku noorsootöö tundmine, mõistmine, tunnustamine ja austamine laste ja noorte vaba aja kontekstis konkreetse pakkumisena, mida saab luua üksnes süstemaatilise ja avatud dialoogi kaudu.

([3]) Füüsiline ruum: sise-/välitingimustes sobivate ruutmeetrite pakkumine noortele kui elanikkonna olulisele osale (avalik sektor) ja eelkõige noorsootöö algatustele (erasektor).

([4]) Poliitiline ruum: noorte ja kohaliku noorsootöö vajaduste alusel valitsuse tugeva toetussüsteemi loomine, mis hõlmab toetusi, teenuseid, juhendamist ning mis on välja töötatud aktiivse osalemise kaudu.